

## การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู\*

### The Development of an Instructional Model to enhance Social Studies learning activities design competency for pre-service teachers

เพ็ญพนอ พ่วงแพ (Phenphanor Phuangphae)\*\*

อรพิน ศิริสัมพันธ์ (Orapin Sirisamphan)\*\*\*

#### บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียน การสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู และ 3) ขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 39 คน การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R<sub>1</sub>) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D<sub>1</sub>) การออกแบบและการพัฒนา (Design and Development : D&D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R<sub>2</sub>) การนำไปใช้ (Implementation : I) และ ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D<sub>2</sub>) การประเมินผล(Evaluation: E)

ผลการวิจัย พบว่า

---

\* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2557 เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

This article is a part of the study for the Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University, Academic Year 2014 on The Development of an Instructional Model to enhance Social Studies learning activities design competency for pre-service teachers.

\*\* นักศึกษาระดับการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail:phenphanor@hotmail.com อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชร เล่าเรียนดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง

Student of the Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University. E-MAIL: phenphanor@hotmail.com Thesis Advisors: Asst. Prof. Orapin Sirisamphan, Ph.D. Asst. Prof. Watchara Lowriendee, Ph.D. and Asst. Prof. Poranat Kitroongrueng, Ph.D.

\*\*\* อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร  
Thesis Advisors Asst. Prof, Ph.D. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University.

1. รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษามีองค์ประกอบของรูปแบบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสารวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า นักศึกษาวิชาชีพรูมีคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาวิชาชีพรูมีพัฒนาการด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับสูง มีคุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.64$ , S.D.= 0.49)

3. ผลจากการขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษากับนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพรู มีคะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษามีพัฒนาสูงขึ้นในช่วงเวลาหลังเรียน และ คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

## Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop an instructional model to enhance Social Studies learning activities design competency; 2) study effectiveness of the instructional model to enhance Social Studies learning activities design competency and 3) disseminate the instructional model to enhance Social Studies learning activities design competency. The experimental research was one group pretest-posttest design. The samples were the fourth year 39 students of Social Studies, Faculty of Education, Silpakorn University in semester 2 academic year 2013. The research procedures consisted of 4 phases: Phase 1; Research ( $R_1$ ) the Analysis of basic information (A); Phase 2: Development ( $D_1$ ) Design and Development (D & D); Phase 3: Research: ( $R_2$ ) Implementation (I) and Phase 4: Development ( $D_2$ ) and Evaluation (E).

The research findings found that:

1. The instructional model to enhance Social Studies learning activities designing competency had elements of model; the principle elements, objectives, instructional

elements, conditions applying the model elements. The instructional process were 5 steps; step 1 Reviewing of Knowledge, step 2 Learning instructional activities design of Social Studies, step 3 Activities design based on nature of subject matters and process of learning management of Social Studies, step 4 Sharing of learning, and step 5 Assessment of outcomes.

2. The study of the effectiveness of the instructional model to enhance Social Studies learning activities design competency revealed that the pre-service teachers' learning outcome scores on Social Studies learning activities design were significantly higher than the scores before learning at the .05 level. The pre-service teachers had continuously developed their ability to design learning activities at a high level. The Social Studies teachers' characteristics of designing learning activities before and after learning were significantly different at the .05 level and their satisfaction toward the model was at the highest level.

3. The result of disseminating the instructional model to enhance Social Studies learning activities design competency showed that the pre-service teachers' learning outcome scores on Social Studies learning activities design after learning were significantly higher than the scores before learning at the .05 level. The pre-service teachers' ability to design learning activities had developed after learning and the Social Studies teachers' characteristics of designing learning activities before and after learning were significantly different at the .05 level.

## บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ การพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80(3) วิชา วังษ์ใหญ่ (2554 : 1-2 ) และยูเนสโก (UNESCO 1997:14-15) ที่กล่าวถึง บุคคลในสังคมแห่ง การเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งจะต้องมีความใฝ่รู้และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน โดยใช้สี่เสาหลักของการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย การเรียนเพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจ การเรียนเพื่อที่จะมีทักษะทำได้และทำเป็น การเรียนรู้เพื่อที่จะมีทักษะชีวิตที่ปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ส่งผลให้การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Trend in Higher Education) จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่เสมอ ต้องมีการขยายโอกาสจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย ทั้งโครงสร้าง รูปแบบ หลักสูตร ระบบการเรียนการสอน สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เน้นผู้เรียนให้มีความสามารถทางปัญญา เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆได้ นอกจากนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ดังที่ไพฑูริย์ สีนารัตน์ (2553) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหรือปรัชญาเพื่อพัฒนาคนให้มี

คุณลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ *ประการแรก* เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา เป็นกำลังคนที่สำคัญของประเทศ สามารถปฏิบัติงานภายหลังการศึกษาได้ตามมาตรฐานของวิชาชีพ และตามความต้องการของสังคม *ประการที่สอง* เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่จะประกอบวิชาชีพครูในอนาคตให้มีความเป็นครูมืออาชีพ ผู้สอนจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ ความชำนาญ และสามารถพัฒนาตัวเองในด้านต่างๆได้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถด้านการสอน โดยการจัดการองค์ความรู้ที่จะสอนอย่างมีคุณภาพ อย่างต่อเนื่องทั้งในแง่การพัฒนาความรู้ ในเนื้อหาสาระของวิชา สอดคล้องกับทวิป อภิสิทธิ์ (2551: 1) ไพฑูรย์ สินลารัตน์และคณะ (2554: 156) และ ชนิตดา ภูงษ์ทอง (2013:161) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เน้นการอบรมสั่งสอนที่พัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย สุขภาพจิต เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ และการจัดการความรู้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนจากผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากอดีตที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาสำคัญระดับอุดมศึกษาของไทยคือ กระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยไทยไม่ได้สร้างปัญญาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากการเรียนการสอนยังมีลักษณะป้อนข้อมูลโดยการบรรยายของครูผู้สอน การศึกษาเน้นการท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์หาเหตุและผลหรือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้จากการศึกษารายงาน การประชุมสัมมนา เรื่องนโยบายการผลิตและพัฒนาครู พบว่า ระบบการผลิตครูที่ทั่วโลกกำลังประสบปัญหาหลายประการและปัญหาที่มีความสำคัญ คือ ปัญหาเกี่ยวเนื่องมาจากระบบการผลิตครู โดยเฉพาะ ในเรื่องของเนื้อหาทฤษฎีไม่มีความสัมพันธ์กับภาคปฏิบัติการเรียนการสอน และเห็นความสำคัญกับวิชา ที่สร้างเสริมประสบการณ์การฝึกสอนน้อย โดยเฉพาะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ไม่ชำนาญในเนื้อหา การนำวิธีสอนมาจัดการเรียนรู้ทำให้ไม่ตรงกับเป้าหมายของศาสตร์แต่ละสาขานั้น ๆ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนสาระสังคมศึกษาไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่แท้จริงปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพรรณ เต็มสมเกตุ (2541: บทคัดย่อ)

และจากผลการประมวลข้อมูลเกี่ยวกับการสัมมนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีการศึกษา 2553 - 2556 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหา 2 ประการหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านการจัดการชั้นเรียน และปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะ เรื่องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักเรียน ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และจากการสอบถามสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาและอาจารย์ในสาขาสังคมศึกษา พบปัญหาที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับเรื่อง การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครูเอกสังคมศึกษาดังกล่าวในเรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นระบบ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและธรรมชาติสาระวิชา ขาดทักษะในการจัดการชั้นเรียน ขาดเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย ดังนั้นผู้สอนควรส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมทุกด้าน ก่อนการออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษา นอกจากนี้ผลจากการประมวลข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทำให้ทางสาขาสังคม

ศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นความสำคัญของการมุ่งผลิตบัณฑิตให้มอบคุณค่าและทักษะทางวิชาการ เป็นการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ความสามารถด้านการสอนสังคมศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นให้นักศึกษาทำงานเป็นทีมและทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่สอนกระบวนการคิด ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้รอบรู้และทักษะทางวิชาการ สามารถประยุกต์ศิลปะ วิทยาการทางสังคมศึกษาสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามการเสริมความรู้ในด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ กระบวนการของการจัดการเรียนรู้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา และการออกแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นระบบเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังที่วิกกินส์ (Wiggins 1998 : 191-192) ได้กล่าวถึง การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนว่าควรมีการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังให้ชัดเจนก่อน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย วิธีการเชิงระบบ เป็นกระบวนการที่สำคัญของการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทั่วไปจะประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งในแต่ละขั้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนั้นยังได้นำแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎี การสร้างความรู้ และแบบจำลองการออกแบบระบบ การสอนของดิกค์ แครย์ (Dick Carey and Carey 2005:1-8) และแบบจำลองการสอนของ เคมป์ ( Kemp , 1985:18) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ การเรียนการสอนที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถที่จะพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาครู และเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ในรายวิชา การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ในการเรียนการสอนรายวิชา 467 491 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา (LEARNING ACTIVITY DESIGN IN SOCIAL STUDIES TEACHING) ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งวิชาหนึ่งสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่จะเข้าสู่การวิชาชีพครูให้สามารถออกแบบการเรียนการสอน ดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และหลักการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเตรียมนักศึกษาที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ไปสู่ความเป็นครูสังคมมืออาชีพในอนาคตต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

2.1 เพื่อประเมินความรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

2.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ก่อนการใช้รูปแบบ ระยะที่ 2 หลังการใช้รูปแบบ และระยะที่ 3 ติดตามผลการใช้รูปแบบ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูสังคมศึกษาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

2.4 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียน การสอนที่พัฒนาขึ้น

3. เพื่อขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครู

### วิธีการวิจัย

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประยุกต์ร่วมกับการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบตามแนวคิด ADDIE Model ของครูส (Kruse 2008 : 1) การออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบของจอยซ์ และเวลล์ (Joyce and Weil 2009 : 21-37) ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) แบบรองรับภายใน (The embedded design) ร่วมกับการทดลองใช้แบบแผนการวิจัย Pre -Experimental Design ประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design) และวัดความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สังคมศึกษา ใช้แบบแผน การทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (One Group Pretest - Posttest Design) และวัดซ้ำ (Repeated-measure) เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ซึ่งมีวิธีดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R<sub>1</sub>) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis : A) 2) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D<sub>1</sub>) การออกแบบและการพัฒนา (Design and Development : D & D) 3) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R<sub>2</sub>) การนำไปใช้ (Implementation : I) 4) ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D<sub>2</sub>) การประเมินผล (Evaluation : E)

### เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
  - 1.1 รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
  - 1.2 แผนการจัดการเรียนรู้
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้
  - 2.1 แบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
  - 2.2 แบบสัมภาษณ์
  - 2.3 แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
  - 2.4 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
  - 2.5 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา
  - 2.6 แบบประเมินคุณลักษณะของครูสังคมศึกษา
  - 2.7 แบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ ของนักศึกษา
  - 2.8 แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้
  - 2.9 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

## ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูมีองค์ประกอบของรูปแบบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้ (Reviewing of Knowledge) ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้สังคมศึกษา (Learning Instructional Activities Design of social studies) ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา (Activities design based on nature of subjects matters and process of learning management of Social Studies) ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing of learning) และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน (Assessment of outcomes) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ค่าความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ระหว่าง 3.80 -4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระหว่าง 0.55 - 0.89 ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องเชิงโครงสร้าง สามารถนำไปทดลองใช้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้



2. ประสิทธิภาพการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ดังนี้

2.1 คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ( $\bar{X} = 23.74$ , S.D.= 1.89) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ( $\bar{X} = 14.49$ , S.D.= 3.24)

2.2 ภาพรวมของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน มีพัฒนาการด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนพัฒนาสูงขึ้น จากระยะที่ 1 ก่อนการใช้รูปแบบ ( $\bar{X} = 2.23$ , S.D.= 0.35) อยู่ในระดับต่ำ ระยะที่ 2 หลังการใช้รูปแบบ ( $\bar{X} = 3.84$ , S.D.= 0.48) อยู่ในระดับสูง และระยะที่ 3 ระยะติดตามผลการใช้รูปแบบช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ( $\bar{X} = 4.27$ , S.D.= 0.47) อยู่ในระดับสูง

2.3 คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลัง การทดลองใช้รูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านรู้จักการแสวงหาสื่อนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 4.27$ , S.D.= 0.32)

2.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.64$ , S.D.= 0.49)

3. การขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน ภาควิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สรุปได้ดังนี้

3.1 คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษากลุ่มขยายผลที่เรียนโดยใช้รูปแบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 หลังจากการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา นักศึกษากลุ่มขยายผล มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 20 คน มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมโดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและหลังเรียนนักศึกษา มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมอยู่ในระดับสูงมาก ( $\bar{X} = 4.60$ , S.D.= 0.22)

3.3 คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของนักศึกษากลุ่มขยายผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

## อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มีองค์ประกอบสำคัญ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการ



และวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไข การนำรูปแบบไปใช้ โดยในด้าน องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ และด้านองค์ประกอบเชิงกระบวนการซึ่งมีการดำเนินการตาม ขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบร่วมกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยกระบวนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ (Reviewing of Knowledge) ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้สังคมศึกษา (Learning Instructional Activities Design of Social Studies) ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ธรรมชาติของสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา (Activities design based on nature of subjects matters and process of learning management of Social Studies) ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน เรียนรู้ (Sharing of learning) และขั้นที่ 5 ประเมินผลงาน (Assessment of outcomes) ในแต่ละขั้นได้ผ่านการ สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการ ดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายสำคัญในการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ จอยซ์ และเวลล์ (Joyce and Weil ,2009:4) ได้นำเสนอหลักการที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนและ นำเสนอรูปแบบการสอน โดยกล่าวว่า รูปแบบการสอนจะต้องมีกิจกรรมที่จะสอนเป็นขั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมี จำนวนขั้นตอนการสอนแตกต่างกันไป มีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เมื่อพัฒนารูปแบบการ สอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย จะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ และทิสนา แคมมณี ( 2555 : 222) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนว่า มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือ เป็นหลักการของรูปแบบการสอนนั้น มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับหลักที่ยึดถือและเป็นระบบ โดยเฉพาะในส่วนของการจัดองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันทั้งระบบ และมีการ อธิบาย หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับ วิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพส่วนการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นครุส (Kruse 2008:1) กล่าวถึง การจัดการเรียนการ สอนที่มีการดำเนินขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ (System Approach) โดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ เรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการสอน ซึ่งรวบรวมองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่กระบวนการ ออกแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผล (Effectiveness) และมีความเหมาะสม (Appropriateness)ต่อไป ซึ่งกาญจนา คุณารักษ์ (2545 : 7) กล่าวว่า การออกแบบระบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเป็นกลไกและมี โครงสร้างหลักในการทำงานอย่างน้อย 3 ส่วน ประกอบด้วย สิ่งนำเข้า/ตัวป้อน(Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต/ผลลัพธ์ (Output) ซึ่งในแต่ละขั้นมีการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือเงื่อนไขการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ มีการวางแผนการเรียนการสอน โดยอาศัยความรู้ แนวทางปฏิบัติจากหลาย ๆ ทฤษฎีมีการปรับปรุง แก้ไขการทำงานในตัวของมันเองโดยการใช้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบของวิวรรธน์ จันทรเทพย์ (2553 : 337) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบ การเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบของ รูปแบบ 3 ส่วนใหญ่ ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analysis) กระบวนการ (Process) และการประเมินผล (Assesment)

2. ประสิทธิภาพการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

2.1 คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอน มีหลักการปฏิบัติ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด การร่วมมือกันเรียนรู้ มีการทบทวนความรู้เดิม และมีการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เนื้อหาของบทเรียนเน้นความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาอย่างชัดเจน และมีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา คำอธิบายรายวิชา การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา เรียงลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอน ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีการบรรยาย การอภิปราย การสาธิตตัวอย่าง การใช้คำถาม และกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในเนื้อหาใหม่ เชื่อมโยงกับความรู้เดิม มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียน และการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยมีการวิเคราะห์ธรรมชาติของสาระเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ ร่วมกันผ่านสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และสิ่งแรกที่ครูจะต้องกระทำการออกแบบการเรียนการสอน คือ การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน ดังที่พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2551:17-18) ได้กล่าวถึง การเตรียมผู้เรียนให้รับรู้และเข้าใจถึงจุดประสงค์ในการเรียน วิธีการเรียน และผลของการเรียน จะเป็นแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้มีความอยากเรียนและเรียนด้วยความตั้งใจ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานทุกอย่างสำเร็จราบรื่น และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้เกมการศึกษาการอภิปราย การบรรยายประกอบการใช้สื่อการสำรวจ การสาธิต การศึกษา กรณีตัวอย่าง จะทำให้ได้รับทั้งความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้อื่นๆ ได้ด้วยตนเอง ตามบทบาทหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม สอดคล้องกับใจทิพย์ ณ สงขลา (2547 : 117-118) ที่กล่าวถึง หน้าที่ของนักออกแบบการเรียนการสอน จะต้องการกำหนดกลุ่มผู้ทำงาน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการเรียน ทำให้ผู้ออกแบบสามารถเฉพาะเจาะจงได้ว่าจะนำเสนอเนื้อหาและสร้างกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้อย่างไร นอกจากนี้ผู้ออกแบบจะต้องสามารถออกแบบ โดยอาศัยวิธีการที่เหมาะสมในการประยุกต์เข้ากับการเรียนการสอน จำเป็นต้องเข้าใจสภาพแวดล้อม และบริบทของการเรียนรู้ ซึ่งจะเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนและเกี่ยวข้องกับผู้เรียน และต้องเข้าใจถึงประสบการณ์ของผู้เรียน

2.2 พัฒนาการด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู

ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษาวิชาชีพครูพบว่า มีพัฒนาการด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนพัฒนาสูงขึ้นเป็นลำดับ ระยะที่ 3 ระยะติดตามการใช้รูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ระยะที่ 1 ก่อนการใช้รูปแบบ และระยะที่ 2 หลังการใช้รูปแบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาที่พัฒนาขึ้น เน้นกระบวนการจัดการสอนอย่างมีระบบ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามธรรมชาติของสาระเนื้อหาวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระศาสนา

ศีลธรรมและจริยธรรม สารหน้าที่พลเมือง และการดำเนินชีวิตในสังคม สารเศรษฐศาสตร์ สารประวัติศาสตร์ และสารภูมิศาสตร์ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้หลายอย่าง ควรมีการจัดลำดับขั้นตอน เพื่อให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง และต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั้ง 3 ประการ ของสังคมศึกษา คือ ความรู้พื้นฐาน การคิด เจตคติ ความรู้สึก และค่านิยม (นาคยา ภัทรแสงไทย, 2525: 262-264) สอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 74-75) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีมากมายหลากหลายรูปแบบและหลายวิธี ผู้สอนควรเลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะเนื้อหาวิชา ความพร้อมของผู้เรียน และสื่อการเรียนรู้ ดังที่วัชรมา เล่าเรียนดี (2555: 44) ได้กล่าวถึง ครูควรสามารถเลือกและตัดสินใจได้ว่าควรเลือกรูปแบบใด หรือควรบูรณาการรูปแบบใดกับเทคนิควิธีสอนแบบใด การสอนที่เน้นวิธีสอนคิดหลายวิธี สามารถนำมาพัฒนาได้ทั้งทักษะการคิดและความรู้ในเนื้อหาสาระ และในชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing of learning ) ได้มีการฝึกทักษะการออกแบบกิจกรรมเป็นกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันใน ทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในบทเรียน และหลักของ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษามากขึ้น รวมทั้งขั้นประเมินผลงาน (Assessment of outcomes) นักศึกษาจะได้รับการฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันโดยได้รับชี้แนะของครูผู้สอนที่ช่วยอำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศในการเรียน และประเมินผลงานของนักศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และประเมินผลตามสภาพจริงช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเข้าใจที่ลึกซึ้ง มีกำลังใจ และเกิดความชำนาญในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน (2550:40-41) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติ และมีประสบการณ์ตรง รู้จักการทำงานร่วมกันในลักษณะกลุ่ม รวมทั้งให้ผู้เรียนทราบผลก้าวหน้าของการทำงานนั้นๆ นอกจากนี้ การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานยังเป็นการให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและการทำงานในลักษณะกลุ่มด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะที่เป็นขั้นตอนย่อยๆ โดยคำนึงถึงสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องศึกษามาก่อน และความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา ซึ่งหมายรวมถึงจัดกิจกรรมในแต่ละจุดประสงค์ให้ต่อเนื่องกันในจำนวนที่เหมาะสมมากกว่าที่จะสอนรวมกันทั้งหมดเลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง หรือสร้างองค์ความรู้ของตนเองได้ รวมทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของโรเจอร์ส (Rogers, 1969 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล (2545:334-335) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่สำคัญ การเรียนรู้ที่มีความหมาย มักเกิดจากการลงมือกระทำของผู้เรียนเอง (Learning by doing) และประไพ ฉลาดคิด (2549:177) กล่าวว่า การเรียนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากผู้เรียนเป็นผู้กระทำมากกว่าผู้ถูกกระทำ และผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้จากกิจกรรมที่แตกต่างกัน สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกันได้

2.3 คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า หลังการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียน การสอน นักศึกษาวิชาชีพครูมีคุณลักษณะของครูสังคมศึกษาอยู่ในระดับอยู่ในระดับดี ( $\bar{X} = 4.18$ , S.D.= 0.31) และมีคุณลักษณะของครูสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียนการทดลองใช้รูปแบบ

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นสื่ออินเทอร์เน็ต และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาใช้ในการเรียน การสอน โดยการใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน สื่ออินเทอร์เน็ตที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีความรอบรู้มากขึ้น และจากการที่นักศึกษาได้การฝึกออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษาได้ลงมือสืบค้นข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหา ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบันทางสังคมศึกษา กรณีตัวอย่าง บทความจากอินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆที่หลากหลาย มาให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และทำกิจกรรมจากสื่อต่างๆ ส่งผลให้การออกแบบการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลออนไลน์ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งเอเดเลอร์ (Adler 2011:21-22) ได้กล่าวถึง การที่จะเป็นครูสังคมศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพควรมีคุณลักษณะมีความเชี่ยวชาญในด้านความรู้ ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน สามารถใช้สื่อต่างๆ ค้นหาข้อมูลโดยใช้เว็บไซต์ แหล่งที่มา และสามารถใช้เครื่องมือค้นหาได้นำเชื่อถือ The Kentucky Academy of Technology Education (2003) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูสังคมศึกษา ไว้ว่า ครูต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนใช้อินเทอร์เน็ต ใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอ ค้นหาข้อมูลโดยใช้เว็บไซต์ แหล่งที่มา และสามารถใช้เครื่องมือค้นหาได้นำเชื่อถือ และใช้สื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับเชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2012:690) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีซึ่งเป็นสื่อที่ทันสมัย เหมาะกับผู้เรียนยุคปัจจุบัน จึงทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน มีความสุข ครูต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้จุดเน้นของภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2555 : 4-5) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะครูที่มีคุณภาพตามปณิธานของหลักสูตร ไว้ว่า ครูควรเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ มีความรู้อย่างกว้างขวางและลุ่มลึกใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิคการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพิมพ์ดีด เตะเชกูปต์ และพาวเวอร์ พินต์ (2551:17) ได้กล่าวถึง การเลือกใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่นอกจากจะเน้นในเรื่องวิธีการสอน เทคนิคการสอน หรือใช้แบบผสมผสานด้วยวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายความเหมาะสมกับเนื้อและบริบท นอกจากนี้ครูยังต้องเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนไปสืบค้นเพื่อตอบปัญหาที่สงสัยด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการสร้างความรู้ใหม่ นอกจากนี้ยังเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) ของครอส (Krogh ,1998) ที่กล่าวถึง การสื่อสารเป็นช่องทางทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ ระหว่างกัน โดยผ่านช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดความรู้ การแลกเปลี่ยนและการใช้ความรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้ประเภทที่ฝังตัวอยู่ในบุคคล เช่น ประสบการณ์ ความคิด ค่านิยม ผู้เรียนต้องสร้างความรู้ หรือสร้างคำอธิบาย หรือสร้างความหมายด้วยตนเอง โดยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ เพราะจะช่วยพัฒนาผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดี ลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น เป็นนักคิดวิจารณ์ นักตัดสินใจ เป็นต้น

2.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.64$ , S.D.= 0.49) ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะว่า กิจกรรมการออกแบบการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาได้ฝึกกระบวนการคิดที่มีความหลากหลาย เน้นการเชื่อมโยงสัมพันธ์ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วย วิธีการต่างๆ เช่น การเปรียบเทียบ การผสมผสาน ทำให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการเรียนรู้ ทักษะการคิด และกระบวนการทำงานกลุ่มก่อนที่จะไปลงมือปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะขั้นตอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา (Activities design based on nature of subjects matters and process of learning management of Social Studies และขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing of learning) ผู้เรียนจะวางแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนเป็นกลุ่ม ลงมือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา จากนั้นมีการนำเสนอผลงานของกลุ่มแต่ละสาระการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่ร่วมมือกันเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์ในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา หลักการ วิธีสอนต่างๆตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาและในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับสิริพันธ์ เจริญกิจ (2548 : 55-56) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ตัดสินใจ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นแนวคิดสำคัญที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้ นอกจากนี้ ระวีวรรณ ศรีศรีรัมย์ (2550:40-41) ได้กล่าวถึง แนวทางการดำเนินกิจกรรมของครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติ และมีประสบการณ์ตรง รู้จักการทำงานร่วมกันในลักษณะกลุ่ม รวมทั้งให้ผู้เรียนทราบผลก้าวหน้าของการทำงานนั้นๆ นอกจากนี้ การที่ผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนเป็นกันเอง ให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ จำทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีบริบท ของสเตอร์นเบิร์ก (Sternberg, 1985) ที่กล่าวถึงความสามารถในด้านการจัดการกับบริบทของสิ่งแวดล้อม หรือความคิด จะช่วยทำให้บุคคลสามารถวิเคราะห์เข้าใจประสบการณ์กับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อบรรยากาศของการเรียน มีความอบอุ่น และเป็นกันเอง ความกังวล ก็จะหายไปได้เอง และจะกลายมาเป็นความสุขสนุกสนาน และการผู้สอนได้เปิดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ ตัดสินใจเลือก กลยุทธ์การเรียนการสอน เทคนิค วิธีสอนต่างๆมาใช้ในขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการแสดงตัวอย่างการเรียนรู้แบบต่างๆ เช่น ผ่านสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความรู้และทักษะ การออกแบบกิจกรรม การเรียนการสอนสังคมศึกษา และเห็นความสำคัญของการนำความรู้เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาไปใช้จริงในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริพันธ์ เจริญกิจ (2548 : 55-56) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาขยายความคิดตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน นอกจากนี้การที่นักศึกษาได้มีโอกาสในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ของนักศึกษากลุ่มขยายผลที่เรียนโดยใช้รูปแบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการ



ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา นักศึกษากลุ่มขยายผล ได้แก่ นักศึกษากลุ่มขยายผล มหาวิทยาลัยทักษิณมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมอยู่ในระดับสูงมาก นอกจากนี้คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของนักศึกษากลุ่มขยายผล ใช้รูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคุณลักษณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนั้นแสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการหาประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลองใช้ มาแล้วกับนักศึกษาวิชาชีพครู จึงทำให้รูปแบบการเรียนการสอนมีกระบวนการ ขั้นตอนที่ชัดเจน มีการกำหนดองค์ประกอบที่สอดคล้องกับสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เมื่อนำไปใช้กับนักศึกษาวิชาชีพครูที่มหาวิทยาลัยอื่น อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาครู สามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้ทันที มีคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่อธิบายเข้าใจ และมีแนวทางการเลือกขั้นตอนของวิธีการสอนสังคมศึกษาได้ชัดเจน ส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

#### ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

##### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม ผู้สอนควรเพิ่มเติมให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมกลยุทธ์ วิธีสอนตามแนวทางพุทธวิธี ให้ตัวอย่างหรือสื่อการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น และควรมีการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ตลอดจนนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ผู้สอน ควรกระตุ้นและส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นทักษะการกระบวนการคิดที่หลากหลาย โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การแต่งเพลงง่ายๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ได้เรียน การแต่งนิทาน กรณียศึกษา การสร้างหุ่นจำลอง การวาดภาพ เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามบริบทของสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาแต่ละแห่ง สามารถนำขั้นตอนการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้การปฏิบัติไปใช้จัดกิจกรรมให้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีจำนวนไม่มาก และสามารถดูแลผู้เรียนให้ทั่วถึงในการฝึกปฏิบัติออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ หากผู้สอนนำไปใช้ในบริบทของผู้เรียนที่มีจำนวนมาก จำเป็นต้องมีผู้ให้ความช่วยเหลือร่วมกับผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวที่พัฒนาขึ้น สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาได้ ทั้งนี้ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น

2. จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นในทุกด้าน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะครูให้กับครูผู้สอน ทั้งนี้ควรมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะครูในรายวิชาอื่นๆ

### เอกสารอ้างอิง

#### ภาษาไทย

- กนกพรรณ เต็มสมเกต. (2541). “ปัญหาของครูผู้สอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12” . วิทยานิพนธ์ (การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2545). การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design). พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. “ ผลของการเรียนการสอนออนไลน์แบบสืบสอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.”วารสารวิชาการ Veridian E- Journal.SU Vol.5 No.1 January-April (2012).
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2547).การออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บในระบบการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ .พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดดา ภูงษ์ทอง.“ การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเป็นครูในศตวรรษที่ 21 เจตคติต่อวิชาชีพครู และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนิสิตนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 โดยใช้การฝึกอบรมเรื่องการเป็นครูในศตวรรษที่ 21 กับการสอนแบบบรรยาย.”วารสารวิชาการ Veridian E-Journal.SU Vol.6 No.1 January-April (2013).
- ทิตนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีป อภิสิทธิ์. (2551) . การสร้างสมรรถภาพวิชาชีพครู โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ.กรุงเทพ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ .พิมพ์ครั้งที่ 1.
- นารถา ภัทรแสงไทย. (2525). ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพ: พิระพัฒนา.
- ประไพ ฉลาดคิด.(2549). หลักการสอน.กรุงเทพ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2551) . ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน อิงมาตรฐาน.กรุงเทพ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.



- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2553). **กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์และคณะ. (2554). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ.
- ภาคหลักสูตรและวิธีสอน. (2555). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. (2550). **เทคนิคการสอน**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัชร่า เล่าเรียนดี . (2555). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด = Thinking skills instructional models and strategies** . พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ .
- วิวรรณ จันทรเทพย์. (2553 ). **การพัฒนารูปแบบฝึกอบรมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการออกแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการสำหรับ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษา**. นครปฐม : สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2548). **การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- ภาษาต่างประเทศ**
- Kanokpan Termsomket. (1998). **The Problems of Social Studies Teachers in Secondary Schools under the Department of General Education, Educational Service Area 12**. Dissertation (Master of Education) in Educational Administration. Burapa University.
- Kanjana Kunarak. (2002). **Instructional Design**. (2<sup>nd</sup> ed). Nakon Pathom : Silpakorn University
- Khemanat Mingsiritham. (January – April 2012). “The Effects of Inquiry-based Online Instruction on Graduate Students’ Learning Achievement, Sukhothai Thammathirat Open University.” **Veridian E-Journal.SU**, 5(1).
- Chaithip na Songkhla. (2004). **Web-based Instructional Design in E-Learning System**. Bangkok : Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Chanadda Puhongthong. (January – April 2013). “The Comparisons of Teacher Professional Behaviors in the 21<sup>st</sup> Century, the Attitudes towards Teacher Profession and the First-Year Student Teacher’s Achievement Motivation through the Training on Teacher Profession in the 21<sup>st</sup> Century and the Lecture Method.” **Veridian E-Journal.SU**, 6(1).

- Tisana Khamanee. (2012). **The Science of Teaching: Knowledge for an Effective Learning Process Management**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Thawee Aphisit. (2008). **Building Teacher Professional Competency by Means of Activities**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Nataya Patarasangthai. (1982). **Social Studies Instructional Strategies**. Bangkok : Peerapatana.
- Prapai Chaladkid. (2006). **Principles of Teaching**. Bangkok : Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University.
- Pimpan Dechakupt and Payao Yindeesook. (2008). **The 5Cs for Learning Unit Improvement and Standard-based Instructional Management**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Paitoon Sinlarat. (2010). **Instructional Strategies under Thailand Qualification Framework (TQF)**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Paitoon Sinlarat and others. (2011). **Thailand Qualification Framework for Higher Education: from Research to Practice**. (3<sup>rd</sup> ed.). Bangkok.
- Department of Curriculum and Instruction. (2012) **Guide to Teacher Professional Experiences**. Nakhon Pathom : Faculty of Education, Silpakorn University.
- Rawiwan Srikrumkran. (2007). **Instructional Techniques**. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.
- Watchara Laoreandee. (2012). **Thinking Skills Instructional Models and Strategies**. (9<sup>th</sup> ed). Nakhon Pathom : Silpakorn University.
- Wichai Wongyai. (2011). **High Education Curriculum Development**. (2<sup>nd</sup> ed). Bangkok.
- Wiwat Chantape. (2010). **The Development of Blended Training Model with Team Learning to Develop Competency in Instructional Design with Interdisciplinary Integration Model for Elementary School Teachers**. Nakhon Pathom : Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Curriculum and Instruction, Graduate College, Silpakorn University.
- Siripat Jesdawiro. (2005). **Instructional Integration**. Bangkok : Book Point.
- Surang Kowtrakul. (2002). **Educational Psychology**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Arporn Chaitiang. (2010). **Principles of Teaching**. (5<sup>th</sup> ed). Bangkok : O.S. Printing House.
- Adler, Susan A. (2011). **Nation Curriculum Standards for Social Studies (NCSS)** United States of America.
- Dick, Walter, Lou Carey, and James O. Carey. (2005) [1978]. **The Systematic Design of Instruction** (6th ed.). Allyn & Bacon.

- Joyce, Weil and Calhoun. (2009). **Models of Teaching**. 8<sup>th</sup> ed. New York : Courtesy of Reece Galleries, Inc.
- Kemp J.E. (1985). **The Instructional design process**. New York: Harper& Row.
- Krogh. Van G. (1998). **Care in knowledge creation California Management Review**.40,3.  
Kruse, K. Introduction to Instructional Design and the ADDIE model.[Online].  
Accessed 4 February2008 Available from[http://www.transformativedesigns.com/id\\_systems.html](http://www.transformativedesigns.com/id_systems.html)
- Polanyi, M. (1996). **The tacit dimension**, Routledge and Keagn Paul, London. Prachyapruit, A 2004. “Disciplinary integration Through Learning Communities and Competency-Based Program”.Chulalongkorn Education Review.July
- Sternberg,R.J. Beyond. (1985).**IQ: A triarchic theory of human intelligence**.New York :Cambridge University The Kentucky Academy of Technology Education. **Beginning teacher Standard IX** [Online] Accessed 25 September 2003. Available from [http://www.kyepsb.net/standards/mew\\_teach\\_std.html](http://www.kyepsb.net/standards/mew_teach_std.html).
- Wiggins, G., and McTighe, J. (1998). **Understanding by design**.Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- UNESCO. (1997). **Education for a Sustainable Future: A Transdisciplinary Vision for Concerted Action**.